

Този документ е средство за документиране и не обвързва институциите

► **V**

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА

от 30 ноември 1989 година

относно минималните изисквания за безопасността и здравето на работниците при използването на лични предпазни средства на работното място (трета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО)

(89/656/ЕИО)

(ОВ L 393, 30.12.1989 г., стр. 18)

Изменена с

Официален вестник

№ страница дата

► **M1** Директива 2007/30/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2007 година L 165 21 27.6.2007

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА

от 30 ноември 1989 година

относно минималните изисквания за безопасността и здравето на работниците при използването на лични предпазни средства на работното място (трета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО)

(89/656/ЕИО)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаването на Европейската икономическа общност и в частност член 118а,

като взе предвид предложението на Комисията ⁽¹⁾, представено след консултации с Консултативния комитет по безопасност, хигиена и опазване на здравето на работното място,

в сътрудничество с Европейския парламент ⁽²⁾,

като взе предвид становището на Икономическия и социален комитет ⁽³⁾,

като има предвид, че член 118а от Договора предвижда Съветът да приема с директиви минимални изисквания с цел насърчване на подобряването, в частност на работната среда, за да се гарантира по-високо равнище на безопасност и опазване на здравето на работниците;

като има предвид, че съгласно споменатия член, тези директиви избягват да налагат административни, финансови и правни ограничения, които биха възпрепятствали създаването и развитието на малки и средни предприятия;

като има предвид, че съобщението на Комисията относно програмата ѝ в областта на безопасността, хигиената и здравето на работното място ⁽⁴⁾ предвижда да се приеме директива за използването на лични предпазни средства на работното място;

като има предвид, че Съветът, в своята резолюция от 21 декември 1987 г. относно безопасността, хигиената и здравето на работното място ⁽⁵⁾ отбелязва намерението на Комисията да му представи в близко бъдеще минимални изисквания за организацията на безопасността и здравето на работниците на работното място;

като има предвид, че спазването на минималните изисквания, разработени да гарантират по-високо равнище на безопасността и здравето на потребителя на личните предпазни средства, е от първостепенна важност за осигуряването на безопасността и здравето на работниците;

като има предвид, че настоящата директива е специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО на Съвета от 12 юни 1989 г. за въвеждането на мерки за насърчване подобряването на безопасността и здравето на работниците на работното място ⁽⁶⁾; като има предвид, че поради това разпоредбите на споменатата директива се прилагат изцяло по отношение на използването на лични предпазни средства от работниците на работното място, без да се засягат по-строгите и/или специални разпоредби, съдържащи се в настоящата директива;

⁽¹⁾ ОВ С 161, 20.6.1988 г., стр. 1,
ОВ С 115, 8.5.1989 г., стр. 27 и
ОВ С 287, 15.11.1989 г., стр. 11.

⁽²⁾ ОВ С 12, 16.1.1989 г., стр. 92 и
ОВ С 256, 9.10.1989 г., стр. 61.

⁽³⁾ ОВ С 318, 12.12.1988 г., стр. 30.

⁽⁴⁾ ОВ С 28, 3.2.1988 г., стр. 3.

⁽⁵⁾ ОВ С 28, 3.2.1988 г., стр. 1.

⁽⁶⁾ ОВ L 183, 29.6.1989 г., стр. 1.

▼B

като има предвид, че настоящата директива представлява конкретна стъпка към изграждането на социалното измерение на вътрешния пазар;

като има предвид, че колективните средства за защита трябва да имат предимство пред личните предпазни средства; като има предвид, че работодателят е длъжен да осигури предпазни средства и да взема мерки за безопасност;

като има предвид, че изискванията на настоящата директива не могат да водят до промяна на личните предпазни средства, чиято разработка и производство отговарят на общностните директиви за безопасността и здравето на работното място;

като има предвид, че е подходящо да се предвидят указания, които държавите-членки могат да използват за определяне на общите правила за използване на личните предпазни средства;

като има предвид, че по силата на Решение 74/325/ЕИО ⁽¹⁾, последно изменено и допълнено с Акта за присъединяване от 1985 г., Комисията проведе консултации с Консултативния комитет по безопасност, хигиена и опазване на здравето на работното място с оглед изготвянето на предложения в тази област,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

РАЗДЕЛ I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

*Член 1***Предмет**

1. Настоящата директива, която е третата специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО, определя минималните изисквания за безопасността и здравето на работниците при използването на лични предпазни средства на работното място.

2. Разпоредбите на Директива 89/391/ЕИО са изцяло приложими за цялото приложно поле, посочено в параграф 1, без да се засягат по-строгите и/или специални разпоредби, съдържащи се в настоящата директива.

*Член 2***Определение**

1. По смисъла на настоящата директива лично предпазно средство е всяка екипировка, предназначена да бъде носено или държано от работника, за да го предпазва от един или много рискове, които биха могли да застрашат неговата безопасност и здраве по време на работа, както и всяка добавка или принадлежност, предназначени за тази цел.

2. От определението, посочено в параграф 1, са изключени:

- а) обикновените работни дрехи и униформи, които не са специално предназначени за закрила на безопасността и здравето на работника;
- б) екипировката на службите за спешна помощ и за спасителни операции;
- в) личните предпазни средства на военните, полицаите и на лицата от службите за поддържане на обществен ред;

⁽¹⁾ ОВ L 185, 9.7.1974 г., стр. 15.

▼B

- г) личните предпазни средства, използвани в автомобилния транспорт;
- д) спортната екипировка;
- е) екипировката за самоотбрана или за противодействие;
- ж) портативните уреди за откриване и сигнализиране на рискове и вредни фактори.

*Член 3***Общо правило**

Личните предпазни средства трябва да се използват, когато рисковете не могат в достатъчна степен да се избегнат или да се ограничат чрез техническите средства за колективна защита или чрез мерките, методите или процедурите на организация на работата.

РАЗДЕЛ II

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ*Член 4***Общи разпоредби**

1. Личното предпазно средство трябва да отговаря на съответните общностни разпоредби за разработка и производство с оглед на безопасността и здравето, които се отнасят за него.

Всяко лично предпазно средство трябва:

- а) да съответства на рисковете, които трябва да се предотвратят, без самото то да води до увеличаване на риска;
- б) да отговаря на съществуващите условия на работното място;
- в) да отчита ергономичните изисквания и здравословното състояние на работника;
- г) да е по мярка на този, който го носи, след необходима корекция.

2. В случай на многобройни рискове, налагащи едновременното носене на няколко лични предпазни средства, тези предпазни средства трябва да са съвместими и да запазват ефикасността си по отношение на съответния риск или рискове.

3. Условието, при които личното предпазно средство трябва да се използва, в частност времетраенето на неговото носене, се определят в зависимост от сериозността на риска, честотата на излагане на риск и характеристиките на работното място на всеки работник, както и действието на личното предпазно средство.

4. Личното предпазно средство по принцип е предназначено за лично използване.

Ако обстоятелствата налагат използването на лично предпазно средство от повече лица, трябва да се вземат съответни мерки с оглед това използване да не създава никакъв проблем за здравето или хигиената на различните потребители.

5. Съответна информация за всяко лично предпазно средство, необходима за прилагането на параграф 1 и 2, трябва да се предоставя и да е на разположение в предприятието и/или в учреждениято.

6. Личните предпазни средства трябва да се предоставят безплатно от работодателя, който осигурява тяхното нормално функциониране и задоволително хигиенно състояние чрез необходимата поддръжка, ремонт и замяна.

▼B

Независимо от това държавите-членки могат да предвидят, в съответствие с тяхната национална практика, работниците да бъдат поканени да участват в покриването на разноските за някои лични предпазни средства в случаите, когато те не се използват единствено по време на работа.

7. Работодателят уведомява предварително работника за рисковете, срещу които го предпазва носенето на личното предпазно средство.

8. Работодателят следва да осигури обучение и, ако е необходимо, да организира демонстрация на носенето на личното предпазно средство.

9. Личните предпазни средства могат да се използват само за конкретните цели, освен при специални или при изключителни случаи.

Те трябва да се използват в съответствие с указанията за носене.

Указанията трябва да са разбираеми за работниците.

*Член 5***Преценка на личните предпазни средства**

1. Преди да избере лично предпазно средство, работодателят е длъжен да прецени до каква степен личното предпазно средство, което той възнамерява да използва, отговаря на изискванията на член 4, параграфи 1 и 2.

Тази преценка включва:

- а) анализ и оценка на рисковете, които не могат да бъдат предотвратени с други средства;
- б) определяне на характеристиките, които личните предпазни средства трябва да имат, за да съответстват на посочените в буква а) рискове, като се отчитат евентуалните източници на рискове, създавани от самите предпазни средства;
- в) сравнение на характеристиките на съответните налични лични предпазни средства с характеристиките, посочени в буква б).

2. Преценката, предвидена в параграф 1, трябва да се преразгледа, ако настъпи промяна в някой от нейните елементи.

Член 6 ()***Правила за използване**

1. Без да се засягат членове 3, 4 и 5, държавите-членки следят да се определят общи правила за използването на личните предпазни средства и/или правила, отнасящи се до случаите и ситуацията, при които работодателят трябва да осигури лични предпазни средства, като се има предвид общностното законодателство за свободното движение на такива средства.

Тези правила следва да посочват в частност обстоятелствата или рисковите ситуации, в които, без да се накърнява предимството на колективните средства за защита, използването на лични предпазни средства е необходимо.

Приложения I, II и III, които представляват указания, съдържат полезна информация за определянето на тези правила.

2. Когато държавите-членки адаптират правилата, посочени в параграф 1, те отчитат всички съществени промени, настъпили в

(*) Вж. Съобщението на Комисията (ОВ С 328, 30.12.1989 г., стр. 3).

▼B

риска, колективните средства за защита и личните предпазни средства в резултат от техническия прогрес.

3. Държавите-членки провеждат предварителни консултации с организациите на социалните партньори относно правилата, посочени в параграфи 1 и 2.

*Член 7***Информиране на работниците**

Без да се засяга член 10 от Директива 89/391/ЕИО, работниците и/или техните представители се уведомяват за всички мерки, които трябва да се вземат по отношение на безопасността на работниците, когато личните предпазни средства се използват от работниците по време на работа.

*Член 8***Консултации с работниците и участие на работниците**

Консултациите с работниците и участието на работниците и/или на техните представители се провеждат в съответствие с член 11 от Директива 89/391/ЕИО по материите, обхванати от настоящата директива, включително приложенията към нея.

РАЗДЕЛ 3

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ*Член 9***Адаптация на приложенията**

Адаптациите от строго техническо естество на приложения I, II и III, които произтичат:

- от приемането на директиви в областта на техническата хармонизация и стандартизация, отнасящи се до личните предпазни средства, и/или
- от техническия прогрес, развитието на международните правила или спецификации или на познанието в областта на личните предпазни средства,

се приемат съгласно процедурата, предвидена в член 17 от Директива 89/391/ЕИО.

*Член 10***Заклучителни разпоредби**

1. Държавите-членки въвеждат в сила необходимите закони, подзаконови и административни разпоредби, за да се съобразят с настоящата директива най-късно до 31 декември 1992 г. Те незабавно информират Комисията за това.

2. Държавите-членки представят на Комисията текста на разпоредбите от националното законодателство, които те вече са приели или приемат в областта, уредена с настоящата директива.

▼M1

▼B*Член 11*

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ПРИМЕРЕН СПИСЪК НА ЛИЧНИТЕ ПРЕДПАЗНИ СРЕДСТВА

ЗАЩИТА НА ГЛАВАТА

- защитни каски, използвани в промишлеността (мини, строителни обекти, други промишлени дейности),
- защита на скалпа (фуражки, барети, мрежи за косата - със или без козирка),
- защита на главата (барети, фуражки, непромокаеми шапки, предпазващи врата и т. н., от плат, непромокаем плат и т. н.)

ЗАЩИТА НА СЛУХА

- тапи за уши и подобните им,
- акустични шлемове, обхващащи цялата глава,
- маншони за уши, които могат да бъдат пригодени и за промишлени каски,
- протектори на ушите с приемник на нискочестотна индукционна верига,
- протектори на ушите, оборудвани с телефон за вътрешни съобщения.

ЗАЩИТА НА ОЧИТЕ И ЛИЦЕТО

- очила,
- подводни очила,
- очила за рентгенови лъчи, очила за лазерни лъчи, очила за ултравиолетово, инфрачервено и видимо излъчване,
- защитна маска,
- маски и шлемове за защита на лицето при заваряване (маски за ръцете, ленти за глава или маски, които могат да бъдат пригодени към защитните шлемове).

ЗАЩИТА НА ДИХАТЕЛНИТЕ ПЪТИЦА

- филтри против прах, филтри против газ и филтри против радиоактивен прах,
- изолационни приспособления, снабдявани с въздух,
- дихателни устройства, включващи подвижен шлем за заваряване,
- водолазна екипировка,
- водолазни костюми.

ЗАЩИТА НА РЪЦЕТЕ

- ръкавици, осигуряващи защита:
 - от машини (промушвания, разрези, вибрации и т. н.),
 - от химикали,
 - за електротехниците и от топлина;
- ръкавици с един пръст,
- гумени или кожени предпазители за пръстите,
- ръкавели,
- защита на китката при тежка работа,
- ръкавици без пръсти,
- защитни ръкавици.

▼B**ЗАЩИТА НА ХОДИЛОТО И КРАКА**

- ниски обувки, ботуши до глезена, ботуши до прасеца, защитни ботуши,
- обувки, които могат бързо да се развързват или разкопчават,
- обувки с допълнителни защитни бомбета,
- обувки или галоши с топлоустойчиви подметки,
- топлоустойчиви обувки, ботуши и галоши,
- термични обувки, ботуши и галоши,
- устойчиви на вибрация обувки, ботуши и галоши,
- антистатични обувки, ботуши и галоши,
- изолационни обувки, ботуши и галоши,
- защитни ботуши за работещите с дърворезачки,
- обувки с дървена подметка,
- наколенки,
- подвижни протектори за ходилото,
- гамаши,
- подвижни подметки (защитени срещу топлина, пробиване или пот),
- подвижни шпайкове за лед, сняг или хлъзгави повърхности.

ЗАЩИТА НА КОЖАТА

- защитни кремове/мехлеми.

ЗАЩИТА НА ТРУПА И НА КОРЕМНАТА ОБЛАСТ

- защитни жилетки, якета и престилки, осигуряващи защита от машини (промушвания, разрези, изпръскване с разтопен метал и т. н.),
- защитни жилетки, якета и престилки, осигуряващи защита от химикали,
- топлинни жилетки,
- спасителни жилетки,
- престилки за защита от рентгенови лъчи,
- колани за задържане на тялото.

ЗАЩИТА НА ЦЯЛОТО ТЯЛО

- **Средства, предотвратяващи падане**
 - средства, предотвратяващи падане (средства с всички необходими приспособления),
 - спирачни средства, абсорбиращи кинетична енергия (средства с всички необходими приспособления),
 - средства, придържащи тялото (предпазни ремъци).
- **Защитно облекло**
 - облекло, осигуряващо безопасност по време на работа (от две части или цели комбинезони),
 - облекло, осигуряващо защита от машини (промушвания, разрези и т. н.),
 - облекло, осигуряващо защита от химикали,
 - облекло, осигуряващо защита от изпръскване с разтопен метал и инфрачервено излъчване,
 - топлоустойчиво облекло,
 - термично облекло,

▼B

- облекло, осигуряващо защита от радиоактивно замърсяване,
- облекло, устойчиво на прах,
- облекло, устойчиво на газ,
- сигнално-флуоресцентно и отражателно облекло и приспособления (превръзки за ръцете, ръкавици и т.н.),
- защитни покривала.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ПРИМЕРЕН СПИСЪК НА ДЕЙНОСТИТЕ И НА ОБЛАСТИТЕ НА ДЕЙНОСТ, КОИТО МОГАТ ДА ИЗИСКВАТ ОСИГУРЯВАНЕТО НА ЛИЧНИ ПРЕДПАЗНИ СРЕДСТВА

1. ЗАЩИТА НА ГЛАВАТА (ЗАЩИТА НА ЧЕРЕПА)

Защитни каски

- строителни работи, особено извършвани върху, под или в близост до скелета и работни места, разположени на височина, кофражни и декофражни работи, монтажни и инсталационни работи, издигане на скеле и разрушаване,
- работа върху стоманени мостове, много високи стоманени конструкции, стълбове, кули, стоманени хидравлични конструкции, в съоръжения на високи пещи, стоманолеярни заводи и валцови мелници, големи контейнери, тръбопроводи с голям диаметър, инсталации на парни котли и електроцентрали,
- работа в ями, канавки, шахти и тунели,
- земни и скални работи,
- работа в подземни кариери, каменоломни, открити рудници, транспортване на сурови въглища,
- работа със съоръжения, задвижвани с вериги,
- работа, свързана с взривяване,
- работа в близост до асансьори, подемни машини, кранове и конвейери,
- работа с високи пещи, инсталации за директно валцоване, стоманолеярни заводи, валцови мелници, металургични заводи и отливки,
- работа в промишлени пещи, контейнери, машинни съоръжения, силажни ями, бункери и тръбопроводи,
- корабостроене,
- маневриране на влакове,
- работа в кланици.

2. ЗАЩИТА НА СТЬПАЛОТО

Защитни обувки с подметки, устойчиви на прободане

- груби строителни работи, строителни и пътни работи,
- работа по скелета,
- разрушаване на груб строеж,
- работа с бетонови конструкции и панели, включително кофражни и декофражни работи,
- работа на строителни площадки и складове на изпълнители,
- работа върху покриви.

Защитни обувки без подметки, устойчиви на прободане

- работа върху стоманени мостове, много високи стоманени конструкции, стълбове, кули, в асансьори, стоманени хидравлични конструкции, стоманолеярни заводи и валцови мелници, големи контейнери, тръбопроводи с голям диаметър, кранове, инсталации на парни котли и електроцентрали,
- строителство на пещи, инсталации за отопление и вентилация и монтаж на метални конструкции,
- дейност по преустройството и поддържането,
- работа в инсталации на високи пещи, инсталации за директно валцоване, стоманолеярни заводи, валцови мелници, металургични заводи и заводи за горещо пресоване и протегляне на тел,

▼B

- работа в каменоломни и открити рудници, транспортиране на сурови въглища,
- експлоатация и преработване на скали,
- производство на продукти от гладко стъкло и на стъклени контейнери (експлоатация и преработване),
- работа с отливки в керамичната промишленост,
- футеровка на пещите за изпичане на тухли в керамичната промишленост,
- работа с отливки при керамичните изделия и при производството на строителни материали,
- транспортиране и складиране,
- работа със замразени блокове месо и опаковки консервирани храни,
- корабостроене,
- маневриране на влакове.

Защитни обувки с токове или обувки-танк с подметки, защитени срещу пробождане

- работа на покрив.

Защитни обувки с термоизолиращи подметки

- работа със или върху много горещи или много студени материали.

Защитни обувки, които лесно могат да бъдат свалени

- в случай, че има опасност от проникването на разтопени вещества.

3. ЗАЩИТА НА ОЧИТЕ ИЛИ ЛИЦЕТО**Защитни очила, защитни устройства или екрани за лицето**

- заваряване, шлифоване или разчленяване,
- запушване и дялане,
- експлоатация и преработване на скали,
- работа със съоръжения, задвижвани с вериги,
- работа с машини, които преработват вторичните суровини в стружки,
- щамповане,
- отстраняване и натрошаване на отломъците на парчета,
- пръскане на абразивни вещества,
- работа с киселини и разяждащи разтвори, дезинфектанти и корозивни почистващи продукти,
- работа с течни спрейове,
- работа със или в близост до разтопени вещества,
- работа с лъчиста топлина,
- работа с лазери.

4. ЗАЩИТА НА ДИХАТЕЛНИТЕ ПЪТИЩА**Респиратори/апаратура за дишане**

- работа в контейнери, забранени зони и промишлени пещи затопляни с газ, доколкото може да съществуват рискове от интоксикация с газ или недостиг на кислород,
- работа в близост до горния отвор на висока пещ,
- работа в близост до газови реактори-конвертори и газови тръбопроводи на високи пещи,
- работа в близост до разливната кофа, когато могат да се отделят тежки метали,

▼B

- работа по зидарията на пещи и разливните кофи, където може да има прах,
 - боядисване със спрей, при което премахването на праха е недостатъчно,
 - работа в шахти, канализационни тръби и други подземни съоръжения, свързани с канализацията,
 - работа в хладилни инсталации, където има опасност от изпускане на охлаждащо вещество.
5. ЗАЩИТА НА СЛУХА
- Протектори/Тапи за ушите**
- работа с метални преси,
 - работа с пневматични бормашины,
 - работата на наземния персонал на летищата,
 - работа по набиване на пилони,
 - работа с дърво и текстил.
6. ЗАЩИТА НА ТЯЛОТО И РЪЦЕТЕ
- Защитно облекло**
- работа с киселини и разяждащи разтвори, дезинфектанти и корозивни почистващи вещества,
 - работа със или в близост до горещи материали, където се чувстват ефектите от топлината,
 - работа с гладко стъкло,
 - сачмоструйна обработка,
 - работа в помещения за дълбоко замразяване.
- Огнеустойчиво защитно облекло**
- заваряване в малки помещения.
- Престилки, защитени срещу пробождане**
- работа, свързана с нарязване и обезкостяване,
 - работа с ръчни ножове, когато ножът е насочен към тялото.
- Кожени престилки**
- заваряване,
 - шамповане,
 - правене на отливки.
- Защита на ръката от китката до лакътя**
- насичане и обезкостяване.
- Ръкавици**
- заваряване,
 - боравене с предмети с остри ръбове, различни от машини, при които има опасност да ръкавицата да бъде захваната,
 - незащитено боравене с киселини и разяждащи разтвори.
- Ръкавици с вплетени метални нишки**
- насичане и обезкостяване,
 - редовно използване на ръчен нож за производство и клане,
 - смяна на ножовете на режещи машини.
7. ОБЛЕКЛО, УСТОЙЧИВО НА АТМОСФЕРНИ ВЛИЯНИЯ
- работа на открито в дъжд или в студено време.
8. ОТРАЖАТЕЛНО ОБЛЕКЛО

▼B

- работа, изискваща работниците да бъдат забелязани своевременно.
9. ОБЕЗОПАСИТЕЛНИ КОЛАНИ
- работа на скеле,
 - монтаж на предварително произведени сглобяеми части,
 - работа на стълбове.
10. ОБЕЗОПАСИТЕЛНИ ВЪЖЕТА
- работа в кабините на високи кранове,
 - работа във високи кабините на оборудване за складиране и преместване на стока в складове,
 - работа във високите части на сондажната кула,
 - работа в шахти и канализационни тръби.
11. ЗАЩИТА НА КОЖАТА
- обработка на облицовъчни материали,
 - дъбене.